1860. N°. 39.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 15 MEI.

Bij deze Courant wordt een Bijvoegsel uitgegeven.

TURYN, 9 Mei.

Onze dagbladen deelen een brief van Garibaldi mede, waarin men de volgende zinsneden opmerkt: „Het is pligt moedige mannen aan te sporen en bij te staan om het aantal der bestrijders van de onderdrukking te vergrooten. Men moet den Siciliaanschen opstand niet alleen in Sicilie ondersteunen, maar overal waar hij met vijanden te kampen heeft. — Ik ben het niet die den opstand in Sicilie heeft aangeraden, maar zoodra onze Siciliaansche broeders in strijd met hunne verdrukkers geraakt zijn, heb ik het mijn pligt geacht hen bij te staan. Onze wapenkreet zal wezen: Italie en Victor Emanuel!"

Van den 11*den*. Naar verzekerd wordt hebben de vaartuigen van de expéditie van Garibaldi de haven Talamona in Toskanen aangedaan, om leeftogt in te nemen, de gewapende manschappen geregeld in te deelen en aanvoerders te benoemen; waarna de expéditie weder vertrokken is.

Te Genua is eene stoomboot aangekomen, die Messina den 7den en Napels den 8sten verlaten had. Het gerucht heeft zich verspreid van eene oproerige beweging in Calabrie, troepen zijn derwaarts gezonden. Op Sicilie hadden de opstandelingen zich van Cefalu tot Marsala uitgebreid. Te Palermo en Messina heerschte gebrek aan levensmiddelen. Te Napels was het rustig, maar men zag de toekomst met bezorgdheid te gemoet.

PARIJS, 11 Mei.

Men wil weten, dat een geheim traktaat dezer dagen werkelijk tusschen Koning Victor Emanuel en Keizer Napoleon III is gesloten en betrekking heeft op het koningrijk der beide Sicilien, met het doel de aanspraken van een Franschen pretendent, waarschijnlijk Murat, te begunstigen. Men zegt, dat Koning Frans II weldra een manifest aan Europa zal uitvaardigen, houdende verklaring, dat hij bereid was geweest bij zijne troonsbestijging aan zijne onderdanen eene liberale constitutie te verleenen, doch het niet gedaan heeft omdat hem het bestaan der Sardinisch-Fransche kuiperijen bekend was, en deze hem noopten van het stelsel van beteugeling niet af te wijken; vervolgens zou hij op al de Souvereinen, in naam van de veiligheid hunner eigene troonen, een krachtig beroep doen, tegen diegenen welke in meer of minder mate de opstandelingen begunstigen.

Met betrekking tot de beweerde hulp die Garibaldi van Engeland zou hebben gekregen, loopt het gerucht, dat niet alleen het Kabinet der Tuilerien aan dat van St. James officiëel om ophelderingen gevraagd, maar dat zelfs Keizer Napoleon een onderhoud gehad zou hebben met den Engelschen gezant, lord Cowley, die van Z. M. moet vernomen hebben, dat, bijaldien Groot-Brittannie tot het organiseren van *één Italie* blijft drijven, het dan moet verwachten dat Frankrijk eene nieuwe vergoeding vraagt. — Volgens een ander los gerucht zou de vloot van Toulon in last hebben gekregen naar de Siciliaansche kust te stevenen en de bevelhebber dier zeemagt van verzegelde bevelen voorzien zijn geworden.

Van den 12*den*. Heden wil men alhier, doch alleen bij geruchte, weten, dat Garibaldi in Calabrie zoude zijn geland; met zekerheid is echter omtrent hem nog niets bekend.

Eene Engelsche vloot is van Malta naar Sicilie gestevend ter bescherming der Engelsche onderdanen.

LONDEN, 12 Mei.

In de zitting van het Lagerhuis heeft lord John Russell op onderscheiden interpellatien o. a. geantwoord: dat Engeland bij eene vorige gelegenheid aan Frankrijk het verlangen had te kennen gegeven, dat Chablais en Faucigny niet door Fransche troepen bezet mogten worden, tot dat die kwestie geregeld zou wezen; doch dat voor het tegenwoordige geene nadere mededeelingen aan het Huis gedaan kunnen worden; — dat, zoo lang men zich te Londen tot het bijeenzamelen van geld voor de Sicilianen bepaalt, dit geene inbreuk op 's lands wetten daarstelt.

De *Times* van heden ontwikkelt de redenen die Engeland heeft om in de zaak van Sicilie belang te stellen, en noemt als zoodanig onder anderen de herinnering aan het kortstondige tijdvak, gedurende hetwelk en onder lord Bentinck een band tusschen Sicilie en Groot-Brittannie bestaan heeft. Engeland wil, dat in Napels een beter regeringsstelsel ingevoerd, of dat Sicilie van dat rijk afgescheiden worde. Het ergste is dat de tegenwoordige gebeurtenissen aan Frankrijk en Oostenrijk een nieuw voorwendsel tot tusschenkomst kunnen opleveren.

Het wordt alweêr twijfelachtig of de conferentie betreffende de Zwitsersche kwestie tot stand zal komen. Frankrijk heeft aan Zwitserland eenige verligtingen van het grensverkeer toegezegd.

Het gerucht, dat Frankrijk een nieuwe zoogenaamde vredes-leening zal aangaan, wint veld.

's GRAVENHAGE, 12 Mei.

De plegtige krooning van HH. MM. den Koning en de Koningin van Zweden heeft den 3 dezer te Stockholm met ongemeenen luister plaats gehad.

— De leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn aangeschreven om te vergaderen op vrijdag den 1 Junij aanstaande.

— Een gisteren van de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie ontvangen telegram, gedagteekend Batavia, 26 Maart 1860, luidt: „Alles wel, geen Nieuws."

AMSTERDAM, 10 Mei.

Het Nederlandsch genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen hield heden alhier de gewone jaarlijksche vergadering, die door een groot getal afgevaardigden en leden van het hoofdbestuur werd bijgewoond. Uit het rapport van den algemeenen penningmeester bleek o. a. dat de uitgaven de belangrijke som van *f* 22,000 hadden overtroffen. Het getal afdeelingen bedroeg thans 38. Zeer gewigtig waren de mededeelingen over de *verblijfplaats* van jeugdige ontslagenen te Leyden, waaruit bleek, dat reeds een vrij groot getal knapen, sedert het weinig jaren bestaan van die inrigting, aldaar was onderwezen en opgevoed, en sedert in verschillende betrekkingen werkzaam. In deze bijeenkomst werd nog in het breede over de vraag gesproken, welke gepaste middelen nog, behalve de bestaande, zouden kunnen worden aangewend, om het lot der jeugdige ontslagenen te verbeteren en hen voor verder verval tot misdrijf te behoeden. Aan het hoofdbestuur werd opgedragen deze zaak in nadere overweging te nemen.

ASSEN, 12 Mei.

Men verneemt, dat Z. M. Commissaris in deze provincie gemagtigd is, om de Staten van Drenthe buitengewoon bijeen te roepen, ter behandeling van een voorstel tot behartiging der belangen van dit gewest bij den aanleg van spoorwegen, en worden de leden der Staten dientengevolge opgeroepen tot het houden van die buitengewone vergadering op maandag den 21 Mei e. k.

LEEUWARDEN, 14 Mei.

Heden had bij het Provinciaal Geregtshof van Friesland de behandeling met gesloten deuren plaats van de zaak van Jeltje J. Spaanstra te Winsum, beschuldigd van kindermoord voor de eerstemaal door de ongehuwde moeder gepleegd. Na afloop van het getuigen verhoor, waaronder tevens de twee geneeskundigen, die in deze zaak als deskundigen waren benoemd geweest en van hunne bevinding visum repertum hadden opgemaakt, werd de teregtzitting openbaar verklaard en concludeerde de heer procureur-generaal, mr. A. IJpeij, tot vrijspraak, op grond van gebrek aan wettig bewijs. De verdediger der beschuldigde, de heer mr. E. [illegible], deed daarop bij pleidooi dat gebrek aan bewijs nader uitkomen en [illegible] te betoogen, dat in casu geen wettig bewijs was geleverd, dat het kind [illegible] in het secreet was geworpen en het evenmin als bewezen kon worden aan[illegible] dat, al had het kind geleefd, de moeder dit kind *volontairement* had [illegible] en dus ten dezen niet dat opzet bestond hetwelk voor het wettig bestaan [illegible] gevorderd.

[illegible] uitspraak in deze belangrijke zaak bepaald op d. s. maandag [illegible] zaak, welke alsdan moet worden behandeld.

— Zaturdag jl. is door burgemeester en wethouders verpacht het gras[illegible] was der gemente voor 1860, verdeeld in 18 perceelen, te zamen voor eene pachtsom van *f* 445.50 en de visscherij in de gemeentewateren, in 4 perceelen, voor den tijd van drie jaren, te zamen voor eene pachtsom van *f* 39.75 jaarlijks.

— Bij den burgerlijken stand in deze gemeente zijn van den 8 tot en met den 14 Mei aangegeven: geboren 4, overleden 19, gehuwd 10 paren.

— Vrijdag avond jl. is, onder kommando van den 1sten luitenant J. G. Vorstman, van hier naar het eiland Schiermonnikoog vertrokken een detachement van het 8ste regement infanterie, sterk 1 sergeant, 3 korporaals, 1 tamboer en 25 manschappen, ten einde aldaar, gedurende de bedijking van het eiland, garnizoen te houden.

— Vrijdag jl. is aan het lokaal van het Provinciaal Bestuur alhier herbesteed het doen van eenige vernieuwingen en herstellingen aan de groote Zeesluis en bijbehooren, genaamd de Nieuwezijlen onder Engwierum, met het gewoon onderhoud van 1 Mei 1860/61; waarvan aannemer is geworden G. L. Boorsma te Kollum voor *f* 2674.

Dezer dagen is te Lemmer door het Dijksbestuur van de Zeven Grietenijen en de Stad Sloten aanbesteed het aanleggen van eene basalt- en balsteenglooijing in het Buitendijksveld ten oosten van Lemmer, ter lengte van 1090 el; aannemer is geworden D. E. Bosma te Lemmer voor *f* 69,000.

— Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden den heer mr. H. U. Huguenin, thans lid van de Arrondissements-Regtbank te Sneek; *b*. tot officier van justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Utrecht den heer mr. P. Brantsma, thans officier van justitie bij de Arrondissements-Regtbank te Dordrecht.

— Door Z. M. is o. a. een pensioen verleend ten laste van den Staat: van *f* 2725 's jaars aan mr. J. K. baron van Goltstein, laatst minister van buitenlandsche zaken, en van *f* 224 's jaars, aan Martin Martens, zich noemende en schrijvende Marten Jacobus Martens, gewezen hoofdonderwijzer te Nyland, gemeente Wijmbritseradeel.

— Bij besluit van den 6 dezer heeft Z. M. bepaald, dat de militaire auditeurs en auditien gevestigd te 's Bosch, Arnhem, 's Hage, Haarlem, Middelburg, Leeuwarden en Maastricht, voortaan worden aangeduid onder de benaming van militaire auditeurs en auditien in de eerste, de tweede, de derde, de vierde, de vijfde, de zesde, de zevende militaire afdeeling.

— De verkiezing van een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het hoofdkiesdistrict Hoorn, ter vervanging van jhr. mr. D. van Akerlaken, zal plaats hebben op dingsdag den 29 Mei aanstaande, en zoo eene herstemming noodig is, deze op dingsdag den 12 Junij daaraanvolgende.

— Vrijdag ll. zijn te Amsterdam de eerste peulen en doperwten ter markt aangevoerd; prijs *f* 2 en 4 per ½ N. ℔.

's GRAVENHAGE, 9 Mei. Eergisteren is door de commissie voor de zaken der Protestantsche kerken in Oost- en West-Indië alhier plegtig in de Evangeliedienst bevestigd de heer G. W. Smits, kandidaat bij prov. kerkbestuur van Utrecht, ber. predikant bij de Zuid-Afrikaansche Republiek. Ook zijn in die vergadering, na afgelegd examen, tot de dienst des Evangelies onder de Heidenen bevoegd verklaard de zendeling kweekelingen C. J. van de Liefde, A. Schwarz, A. Visser en C. Poensen, de beide eersten naar de Minahassa van Menado, de beide laatsten naar Java bestemd.

MIDDELBURG, 9 Mei. Door den kerkeraad der Ned. Hervormde gemeente is uit het bevorens gemelde twaaftal gevormd het volgend alphabetisch zes- en drietal van predikanten: Zestal, dd. W. van den Bijtel te Oosterbierum, D. Chantepie de la Saussaye te Leijden (Waalsche gemeente), J. Hooykaas Herderschee te Nijmegen, E. J. W. Koch te Oisterwijk, L. Schouten te Vianen en H. Worst te Epe. — Drietal: dd. Chantepie de la Saussaye, Koch en Schouten.

HARLINGEN, 13 Mei. In de avondgodsdienstoefening van heden nam de weleerw. zeergel. heer H. C. Voorhoeve, predikant bij de Hervormden alhier, naar aanleiding van Matth. 28 vs. 20. afscheid van zijne gemeente, om eerstdaags de betrekking van directeur in het Zendelingsgesticht te Rotterdam te aanvaarden.

Toonde de gemeente steeds door eene talrijke opkomst, dat zij zijne prediking op hoogen prijs stelde, thans kon de kerk het groot aantal hoorders bijna niet bevatten. Na de zegenspreking werd door de gemeente het 4de vs. van Psalm 121 aangeheven, om nog 's Hemels zegen over den beminden leeraar af te smeeken, dien men met leedwezen ziet vertrekken.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PARIJS, 14 Mei.

De *Constitutionnel* zegt, dat Garibaldi geen Sardinische vlag voert, maar wel dat hij vertrokken is. Hoewel de toestand van Sicilie zoo hagchelijk is, dat de gevolgen niemand zouden moeten verwonderen, geeft hij evenwel nog geene reden om voor de uitbarsting van eenen algemeenen oorlog in Europa te doen vreezen. Daartoe zoude niets bevorderlijker zijn, dan dat Engeland zich meester maakte van Sicilie en Rusland Konstantinopel bezette. Engeland zoude daardoor niet langer, zoo als het tot dus verre deed, in overeenstemming met Frankrijk handelen.

LONDEN, 14 Mei.

Te Marsala op de westkust van Sicilie zijn met een Fransche en twee Sardinische stoombooten 1004 man geland. Of Garibaldi zich daaronder bevindt is onbekend. Eene tweede expéditie werd verwacht.

Latere dépêche.

Het berigt van de ontscheping van Garibaldi heeft zich bevestigd.

's GRAVENHAGE, 14 Mei.

In de residentie wordt algemeen eerlang verwacht eene geheele of gedeeltelijke wijziging van het Kabinet of eene ontbinding van de Tweede Kamer.

Heden is in de afdeelingen onderzocht het wetsontwerp omtrent eene nieuwe regterlijke inrigting. Rapporteurs, de heeren: Strens, van der Linden, van Heukelom, Dullert en Meeussen.

AMSTERDAM, 14 Mei.

	12 *Mei.*	*Heden.*		12 *Mei.*	*Heden.*
NEDERLAND.			OOSTENRIJK.		
W. Schuld 2½ pc.	64	64	Metalliek 5 pc.	48 3/16	47¾
dito 3 „	76	76	Nationale 5 „	54 11/16	54 1/16
dito 4 „	99	99	dito 2½ „	26	25¾
Hand.-Maatsch. 4½ „	130½	131½	bet. Amsterd. 5 „	69½	69⅜
RUSLAND.			SPANJE.		
H. & C°. 1798/1816 5 „	103⅛	102⅜	Obligatien 1¼ „	36	35 11/16
dito 1828/1829 5 „		101¼	dito 3 „	45¾	46⅜
dito 4 „	80¼	79¾	Binnenl. 6/m 3 „	44¾	44¼
S. & C°. 5de s. 5 „		89⅜	PORTUGAL.		
dito 6de „ 5 „	99¾	99⅜	Obligatien 3 „	48¼	48¼
dito 4 „	81	81	dito 1856/1859 3 „	42¾	42¼

Heden. Mexico 3 pCt. 19¼. Coupons Metalliek *f* 21.60.

Bij den aanvang der Beurs waren Oostenrijksche Metallieken 47 en dito Nationale 53¼, doch sluiten zeer vast.

De buitenlandsche noteringen waren algemeen flaauwer.

Na-beurs Oostenrijksche Nationale 54 1/16.

LONDEN, 14 Mei. Granen vaster. — Oliën onveranderd. — Boter [illegible] 100/, Hollandsche 80/ en Groninger 78/. — De aanvoer aan de veemarkt [illegible] uit: 3440 Runderen, 185 Kalveren en 22,160 Schapen. [illegible]

AMSTERDAM, 14 Mei. Rogge op levering in [illegible] flaauwer. — Koolzaad [illegible] November [illegible] *f* 90, op September [illegible]

LEEUWARDEN, 11 Mei. Boter ƒ 42, aanvoer 925 ¼, 460 ½ en 87 ⅛ vaten. — Gaste Kaas ƒ 30 à ƒ 35, aanvoer 1305 Ned. ponden. — Veemarkt: 961 Runderen: 86 vette ƒ 110 à ƒ 275, 475 melke ƒ 80 à ƒ 205, 178 vare ƒ 75 à ƒ 175, 53 Vaarsen ƒ 70 à ƒ 130, 19 Pinken ƒ 22 à ƒ 65, 75 Ossen ƒ 90 à ƒ 240, 19 Stieren ƒ 45 à ƒ 215, 56 vette Kalveren ƒ 9 à ƒ 38, 414 Varkens: 15 vette ƒ 52 à ƒ 78, 56 magere ƒ 17 à ƒ 58, 17 vette Biggen ƒ 35 à ƒ 56, 326 magere ƒ 5 à ƒ 14; 651 Schapen: 265 vette ƒ 13 à ƒ 32, 76 magere ƒ 6 à ƒ 17, 140 melke ƒ 9 à ƒ 18, 156 Lammeren ƒ 2 à ƒ 7 en 1 Geit ƒ 7. De handel was over het geheel vlug.

GRONINGEN, 11 Mei. Bij geringen aanvoer van Granen was de handel van weinig beteekenis. — Koolzaad ƒ 11.75 à ƒ 13.15. — Raapolie ƒ 38.50 en Lijnolie ƒ 29.

DRAGTEN, 10 Mei. Boter ƒ 43.50. — Boekweit ƒ 7.50 à ƒ 7.75.

241ste STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde klasse.

9de trekk. Nos. 2316, 1758, 8066 en 6060, ieder een prijs van ƒ 1000, no. 19799, een prijs van ƒ 1500. — 10de trekk. No. 12051, een prijs van ƒ 1000. — 11de trekk. Nos. 8124 en 13773, ieder een prijs van ƒ 1000. — 12de trekk. No. 8792 en 12371, ieder een prijs van ƒ 1000.

WEDUWEN-CONTRACT VAN ONDERWIJZERS IN FRIESLAND.

De respectieve deelgenooten worden, ten gevolge 't overlijden der onderwijzers *H. Sporre* en *A. H. Jonghof*, uitgenoodigd, aan hun districts-penningmeester *twee gulden* ter hand te stellen. Tot de ontvangst dier gelden zal de daarvoor bestemde Commissie zitting houden in 't logement van *F. de Koe* op den *Wirdumerdijk* te *Leeuwarden*, op *Vrijdag* den 18 *Mei e. k.*, *'s voormiddags* van 11 *tot* 1 *uur*. 't Is de wensch der Commissie, dat de voldoening der gelden, ook wegens het nog van vroeger verschuldigde, dan zoo *algemeen mogelijk* zij.

Namens de Commissie,
Leeuwarden,
9 Mei 1860.
H. CREMER (*Thesaurier*).

De Voorjaars-vergadering van de Onderafdeeling **Dockum** der Friesche Afdeeling van het NEDERLANDSCH ZENDELING-GENOOTSCHAP zal op **Donderdag** den 17 Mei 1860 gehouden worden in het Gemeentehuis te Metslawier. Zij zal in de Kerk der Hervormden aldaar geopend worden des namiddags om drie uur met eene opwekkende rede door Ds. HAVERSCHMIDT, Predikant te Foudgum c. a.

De Secretaris der Onder-Afdeeling,
W. HUSSEM.

EERSTE VERIFICATIE.

Ingevolge Bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer Regter-Commissaris in het faillissement van BARTELE PIETERS CATS, Scheepstimmerman, wonende te Nijehaske, worden de bekende en onbekende Crediteuren van den gefailleerde opgeroepen, om, ter verificatie hunner schuldvorderingen, te compareren in het Paleis van Justitie te Heerenveen, op *Donderdag den* 24 *Mei* 1860, des voormiddags precies te *tien* ure.

De Curator,
Mr. PH. VAN BLOM,

VOORLOOPIG BERIGT.

Ter gelegenheid van de Kermis en der Tentoonstelling vanwege de 12 Afd. der Friesche Maatschappij van Landbouw te Arum:

Op **Dingsdag** den 29 Mei KAATSPARTIJ, bij porturen van twee, uit hetzelfde dorp of plaats te zamen gesteld.

PRIJS, **ƒ 50**, 1ste PREMIE **ƒ 15**, 2de PREMIE **ƒ 5**.

Op **Woensdag** den 30 Mei, MASTKLIMMEN.

PRIJZEN, ***ter gezamenlijke waarde van p. m. ƒ 40.***

Op **Donderdag** den 31 Mei HARDDRAVERIJ, van Paarden, behoorende aan HH. Leden van *eenige* Maatschappij van Landbouw, geen prijs gewonnen hebbende.

PRIJS: ***Een voorwerp in ZILVER, ter waarde van ƒ 100.***

De Commissie van feestregeling,
G. B. BRUINSMA, *President.*
E. KRUISINGA Dz., *Secretaris.*

*** 25-jarige huwelijksvereeniging van:
Beetsterzwaag,
13 Mei 1860.
S. M. DE JONG en
S. J. DE JONG.
De dankbare Kinderen.

*** Ondertrouwd:
Heerenveen,
30 April 1860.
E. A. L. VAN DIERMEN, van *Bolsward*, en
B. L. BIES, van *Jubbega.*

*** Ondertrouwd:
Sneek,
5 Mei 1860.
G. BOSMA, *Onderw. te Nijland*, en
H. HOOS.
Algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Ondertrouwd te IJlst, den 12 Mei 1860:
RIEKELE R. BRUINSMA, van *Oppenhuizen*, en
TJALTJE A. COOPMANS, van *IJlst.*
Kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** BOLSWARD, 13 Mei 1860. Ondertrouwd:
HEERE IJNZES STERKENBURGH, van *Ferwoude*, en
FROUWKJE JANS VAN DIJK.

*** Getrouwd te Sneek, den 3 Mei 1860:
SIMON S. POELSTRA, van *IJlst*, en
GRIETJE H. IJPMA, van *Jutrijp.*
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
Ruinen,
5 Mei 1860.
SJOERD EVERT WIARDA, van *Harlingen*, met
EDZARDINA ANSINGH.
Algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:
Leeuwarden,
den 9 Mei 1860.
AAN A. ALGERA en
TJIETSKE J. KUPERUS.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:
Bolsward,
12 Mei 1860.
PIETER B. TACOMA, van *Pingjum*, en
RENSKE H. IJNTEMA, van *Idsegahuizen.*

*** Getrouwd den 12 Mei 1860:
DOUWE AGES KNOSSEN en
RIEMKE LIEUWES CNOSSEN. } beide van *Hommerts.*

JOHAN TJALLINGS DE JONG, van *Wijckel*, en
IJFKE AGES KNOSSEN, van *Hommerts.*

SJIRK LIEUWES CNOSSEN en
ANTJE PIERS PIERSMA. } beide van *Hommerts.*

Algemeene en bijzondere kennisgeving.

*** Getrouwd te Bolsward, den 12 Mei 1860:
SJERP IJ. JANSEN, van *Longerhouw*, en
IJTJE M. POSTMA, van *Witmarsum.*

SJOUKE H. IJNTEMA, van *Idsegahuizen*, en
DJURRETJE IJ. JANSEN, van *Longerhouw.*

FOPPE T. BRUINSMA, van *Hartwerd*, en
DOUTZEN IJ. JANSEN, van *Longerhouw.*

Vrienden en Bekenden gelieven deze kennisgeving als bijzondere aan te merken.

*** Getrouwd:
Bolsward,
den 12 Mei 1860.
O. S. PARMA, van *Harlingen*, en
R. TIJMSTRA, van *Arum.*
Eenige kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Getrouwd te Leeuwarden, den 12 Mei 1860:
MINNE K. CUPERUS, van *Boxum*, en
TRIJNTJE R. [illegible]LSTRA, van *Jelsum.*

*** Getrouwd te Bolsward, 12 Mei 1860:
K. D. REINSMA, [illegible]
T. S. DE WITTE, [illegible]
Kennisgeving aan Familie en Bekenden.

*** Getrouwd:
Bolsward,
13 Mei 1860.
JACOBUS J. PISO, *Onderw[illegible]*
TRIJNTJE S. BARTSTRA.

Getrouwd:
Koudum,
den 13 Mei 1860.
J. SCHURER[illegible]
A. J. HOEKST[illegible]
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel door Gods goedheid van een' ZOON mijn geliefde Echtg[illegible]
G. VAN MEERLOO.
Harlingen, 8 Mei 1860.
G. DE VRIE[illegible]

*** Op den 3 Maart 1860 overleed te Cincinnati in N. Amerika, Staat [illegible] onze dierbare Moeder en Behuwdmoeder SIJTSKE JELLES SIJBRAND[illegible] huisvrouw van THEUNIS LIEUWES WIJNIA, in den ouderdom van bijna 65 ja[ren].

BERN. B. HOLTROP.
MARTEN H. BOUMA.
MAIKE TH. WIJNIA.
L. W. DIJK.
GEESKE TH. WIJNIA.

*** Tot mijne en mijner nog slechts weinige overgebleven Kinderen diepe droefheid ontsliep heden morgen omstreeks 7 uren, na eene bedlegering van eenige weken, zacht en kalm, mijne geliefde Echtgenoote SIETSKE WIJBRENS TERPSTRA, in den ouderdom van bijna 53 jaren, waarvan ik 33 jaren met haar in den echt vereenigd mogt zijn.

A. D. WIJMA,
Nijland, den 7 Mei 1860.
mede namens mijne Kinderen.

*** Na eene ziekte van eenige weken overleed gisteren, nog zeer onverwacht, ons geliefd oudste Dochtertje OCKJE ANNA, slechts veertien en een half jaar oud.

Leeuwarden,
7 Mei 1860.
T. R. DIJKSTRA.
D. DIJKSTRA — IJPES.

*** Op heden is overleden mijne nog eenige Zuster TJITSCHE WIJTZES VAN DER ENDE, in den ouderdom van ruim 65 jaren.

Akkrum, 7 Mei 1860.
S. W. V. D. ENDE.

*** Heden overleed, tot onze diepe droefheid, na eene ongesteldheid van weinige dagen, onze veelgeliefde Moeder Mejufvrouw IJTJE RINZES DORAMA, Weduwe den Heer R. D. FONTEIN, in den ouderdom van 65 jaren.

Leeuwarden, den 8 Mei 1860.
R. R. FONTEIN,
mede namens mijne Zuster.

*** De jongste onzer beide lievelingen, PETRUS, is niet meer. Hij bezweek, na een smartelijk lijden, in den ouderdom van circa 9 maanden.

Strekkende deze tot kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

Warga,
8 Mei 1860.
JAN ALGERSMA.
TIETJE P. VAN ASPEREN.

*** Heden morgen omstreeks 1½ uur behaagde het den Heer van leven en dood, na eene kortstondige ziekte, tot zich te nemen onze waarde Vader JOUW JENSTES FOKKEMA, in den ouderdom van bijna 64 jaar. Zeer zwaar valt ons deze slag, doch wij wenschen in den wil des Allerhoogsten te berusten, Wiens doen enkel wijsheid is.

Franeker,
8 Mei 1860.
JAN FOKKEMA,
uit aller naam.

Strekkende deze tot algemeene kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

*** Heden nam de Hemelsche Vader het Kindje, ons voor 15 dagen geschonken, weder tot zich.

Leeuwarden,
9 Mei 1860.
S. K. THODEN VAN VELZEN.
H. H. J. THODEN VAN VELZEN, geb. VAN ECK.

*** Na een smartelijk doch geduldig lijden van elf maanden ontsliep mijne hartelijk geliefde Tante, Mejufvrouw NIESKE FELKERS, in den ouderdom van 76 jaar. Dankbaar staar ik haar na en zij zal zeker bij velen in een gezegend aandenken blijven.

Leeuwarden, 10 Mei 1860.
J. R. KOLDER.

*** Heden morgen om 12½ uur overleed, in den gezegenden ouderdom van 79 jaren, onze waarde Moeder en Behuwdmoeder WILHELMINA VORENHOUT, Weduwe RENIER PIETERSEN.

H. H. BORN,
Leeuwarden, 11 Mei 1860.
mede namens Broeders en Zusters.

Op begeerte van de overledene zullen er geen uiterlijke teekens van rouw gedragen worden.

*** Heden nam de Hemelsche Vader weder tot zich het jongste onzer twee Lievelingen. Slechts 16 weken mogten wij ons in haar bezit verheugen.

Akkrum,
den 11 Mei 1860.
K. H. ANDRINGA.
A. K. HIJLKEMA.

Kennisgeving aan Familie, Vrienden en Bekenden.

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, mijne dierbare Echtgenoote FOKJE T. HETTINGA, in den nog jeugdigen leeftijd van ruim 26 jaren.

Arum, 11 Mei 1860.
GERRIT IJ. IJPMA.

Strekkende tevens tot bijzondere kennisgeving aan Familie en Bekenden.

*** Heden avond omstreeks 10 uur overleed, in den ouderdom van 71¼ jaar, onze waarde Moeder en Behuwdmoeder Mejufvrouw AAFKE GERRITS BLOM, Wed. wijlen den Heer J. B. BOLLEMAN, in leven Houthandelaar alhier. Na een geduldig lijden van 4 weken was haar heengaan zacht en kalm, en dankbaar voor het lange bezit, staren wij haar weemoedig na.

Dragten,
12 Mei 1860.
B. J. BOLLEMAN,
uit aller naam.

DOCKUM, 13 Mei 1860. Heden overleed, na eene korte ongesteldheid, mijn veel geliefde Echtgenoot Dr. W. R. VAN DER WEIDE, in den ouderdom van bijkans 72 jaren.

E. H. SCHIK — Wed. W. R. VAN DER WEIDE.

BODE MEETH betuigt zijne dankbaarheid voor de deelneming, gedurende de ongesteldheid en na het overlijden van zijne beminde huisvrouw, KLAASKE FEDDES DRAISMA, aan hem betoond.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BAARDERADEEL roepen mits dezen op, ten verzoeke van Heeren Kerkvoogden van Mantgum en Schillaard, de Floreenpligtigen van de Hervormde Godsdienst van die Dorpen, om op Zaterdag den 19 Mei e. k., 's voormiddags 11 uur, te verschijnen in de Kerk te Mantgum, ten einde:

1. op te nemen en bij welbevinding te sluiten de Rekening der Kerkvoogdij-Administratie van Mantgum en Schillaard, over 1859;
2. te beraadslagen en te besluiten op een voorstel van Kerkvoogden, tot kosteloozen afstand van Grond aan de gemeente Baarderadeel, voor een aan te leggen Kunstweg van Mantgum over Tjeintgum naar den Hensterdijk bij Luchtenveld; om den aanleg dezes Wegs met jaarlijksche geldelijke bijdragen te ondersteunen, en een gedeelte des bestaanden Straatwegs naar Mantgum in onderhoud aan het Gemeentebestuur over te dragen;
3. om, naar aanleiding van eene Missive van het Gemeentebestuur, te beraadslagen over de regeling en bekostiging van het Onderwijs te Mantgum, en deswege, zoo noodig geacht, een besluit te nemen;
4. te beraadslagen en te besluiten op die voorstellen welke door de Vergadering in behandeling zullen kunnen worden genomen.

Weidum,
5 Mei 1860.
E. D. v. BEIJMA, *Burgemeester.*
J. VAN LOON Jz., *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WONSERADEEL noodigen bij deze uit de **Onderwijzers**, welke genegen zijn te dingen naar de ONDERWIJZERSBETREKKING voor de Tweede School te Makkum, om zich tot dat einde, met overlegging van de vereischte Stukken en een bewijs van praktikaal Onderwijs, afgegeven door den Districts-Schoolopziener, franco aan te melden ter Secretarie van de gemeente Wonseradeel te Bolsward.

De voordeelen aan deze Onderwijzersbetrekking verbonden, bestaan uit eene jaarwedde van ƒ 600, benevens ƒ 100 wegens vergoeding voor huishuur.

De dag van het vergelijkend Examen zal nader aan de Sollicitanten worden medegedeeld.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
Bolsward,
[illegible]
T. MULI[illegible]
De Secretaris, [illegible]

De betrekking van BEWAARSCHOOLHOUDERES te Makkum, door het aanstellen van Mejufvrouw B. B. van Albada, als zoodanig te Bolsward op den 26 Mei e. k. komende te vaceren, zoo worden diegenen, welke genegen en geregtigd zijn naar gemelde Betrekking te dingen, uitgenoodigd om zich tot dat einde, met overlegging van Bewijzen, franco aan te melden ter Secretarie van Wonseradeel te Bolsward, vóór den 5 Junij e. k.

De voordeelen aan deze betrekking verbonden zijn *f* 200 vaste jaarwedde en vijf cents per week voor elk ter schoolgaand kind, doch zonder woning.

Burgemeester en Wethouders van Wonseradeel,
T. MULIER.
De Secretaris, J. BINKES.

Bolsward,
12 Mei 1860.

Het GEMEENTEBESTUUR van TIETJERKSTERADEEL noodigt bij deze de bevoegde ONDERWIJZERS uit, om te staan naar de vacante betrekking van HULP-ONDERWIJZER in de School op Bergumerheide, aan welke is verbonden eene jaarwedde van *f* 250 uit de Gemeentekas. De vereischte sollicitatiestukken zullen bij gemeld Bestuur worden ingewacht vóór of op den 21 dezer.

Het Gemeentebestuur voornoemd,
VAN SIJTZAMA.
De Secretaris,
Mr. A. FERF.

Bergum,
den 8 Mei 1860.

Het DIJKSBESTUUR *van de Zeven Grietenijen en de Stad Sloten Contributie Zeedijken* zal op Zaturdag den 26 Mei 1860, des morgens te 10 uur, ten huize van P. F. Deinum, aan de Tacozijl onder Sondel, in het openbaar aanbesteden:

Het **maken** van PAALWERKEN en KISTVULLINGEN, de STROO- en RIJSLEVERING, benevens het ONDERHOUD van de **Rijdwegen** dier Contributie over het jaar 1860.

Het Dijksbestuur voornoemd,
M. VAN HELOMA, *Voorz.*
Ter Ordonnantie van hetzelve,
WAUBERT DE PUISEAU, *Secr.*

Het DIJKSBESTUUR *van de Zeven Grietenijen en de Stad Sloten C. Z.* verlangt aan te besteden: De levering van 2000 stuks 7 el 1 palms, 260 stuks 6 el 2 palms, 1975 stuks 5 el 3 palms, 870 stuks 4 el 7 palms, 2160 stuks 4 el 1 palms, 3600 stuks 3 el 5 palms, 11315 stuks 2 el 6,5 palms, 6260 stuks 2 el 3,5 palms en 9100 stuks 2 el 0,5 palms **grove dennen, inlandsche of Rhijnsche PALEN**, die op de helft der lengte 22 duimen zwaar zijn gemeten zonder de bast, regt van stuk en stevig van top, te leveren vóór den 15 Junij en vóór den 15 Julij 1860, telkens de helft.

Gegadigden worden verzocht de inschrijvingsbilletten in te leveren voor iedere soort afzonderlijk, vóór den 20 Mei 1860, ter Secretarie van het Dijksbestuur in de Lemmer, alwaar nadere informatien te bekomen zijn.

Het Dijksbestuur voornoemd,
M. VAN HELOMA, *Voorz.*
Ter ordonnantie van hetzelve,
WAUBERT DE PUISEAU, *Secrs.*

De Hervormde Floreenpligtigen worden, ten verzoeke van Kerkvoogden, opgeroepen om te compareren in de Dorpskerken, ten einde op te nemen en goed te keuren de Kerkvoogdij-Rekeningen over 1859, en wel die van:
Kollumerzwaag, op Dingsdag den 22 Mei, voormiddags 9 uur.
Westergeest, op denzelfden dag, voormiddags 10 uur.
Oudwoude, op denzelfden dag, voormiddags 11 uur.
Kollum, op Donderdag den 24 Mei, voormiddags 10 uur.
Augsbuurt, op denzelfden dag, voormiddags 11 uur.
Burum, op denzelfden dag, middags 12 uur.

Het Gemeentebestuur van Kollumerland c. a.,
SIXMA VAN HEEMSTRA.
De Secretaris,
BOLMAN.

Kollum,
den 10 Mei 1860.

Veefonds Tietjerksteradeel.

Algemeene Vergadering op Woensdag den 16 Mei 1860, des namiddags 2 uur, in de Herberg van W. E. v. d. Meulen te Bergum, tot welker bijwoning de **Deelgenooten** vriendelijk worden uitgenoodigd door de Directie.

Namens dezelve,
Mr. A. ELDERING FERF, *Voorzitter.*
F. WADMAN, *Dir.-Boekhouder.*

Het BESTUUR van het NIEUWE STADS WEESHUIS te *Leeuwarden* vraagt eene LINNEN- en ZIEKENMOEDER, van de Protestantsche Godsdienst, tusschen de 35 en 45 jaren oud, ongehuwd of Weduwe zonder inwonende Kinders.

De voordeelen aan deze betrekking verbonden zijn vrije Kost en Inwoning en een jaarlijksch traktement van *f* 200.

Zij, die daarvoor wenschen in aanmerking te komen, moeten zich tot dat einde bij eigenhandig geschreven en gefrankeerde brieven vóór den 3 Junij 1860 tot het Bestuur dier Inrigting wenden.

Het Bestuur voornoemd,
DE WENDT, *Voorzitter.*
M. MANGER CATS, *Secretaris.*

Leeuwarden,
den 12 Mei 1860.

De LUITENANT-KOLONEL, GARNIZOENS-KOMMANDANT, zal, onder nadere approbatie van het Ministerie van Oorlog, op Donderdag den 31 Mei 1860, ten behoeve der Garnizoensbakkerij te Leeuwarden, aanbesteden, de leverancie van:

10 lasten OUDE RIJNTARWE, wegende minstens 77 } ponden
2 id en 20 mudden OUDE BLANKE INLANDSCHE of PRUISISCHE ROGGE, „ „ 72 } het mud.

De voorwaarden dezer aanbesteding liggen van af den dag der aankondiging dezes, dagelijks, van des morgens 10 tot 12 ure, op het Garnizoensbureau aan de Hoofdwacht, voor de gegadigden ter lezing.

De aan te bieden Monsters, zullen op den dag der aanbesteding, uiterlijk des morgens ten 11½ uur, op gemeld Bureau moeten zijn ingediend; terwijl de Monsters en het Omslag, waarmede het Inschrijvingsbillet wordt ingezonden, van hetzelfde merk zullen moeten voorzien zijn.

De Luitenant-Kolonel voornoemd,
DE BOCK.

Leeuwarden, den 14 Mei 1860.

SLUITING DER BEETSTERVAART.

Namens de **eigenaar** der ***Beetstervaart*** wordt bekend gemaakt, dat deze Vaart van Donderdag den 17 Mei tot nadere aankondiging voor de **Scheepvaart** is **GESLOTEN.**

De Notaris Z. S. DE HAAN te Leeuwarden zal, ten verzoeke van den Wel-Edele Heer C. H. BEEKHUIS, Notaris te Buitenpost, op Maandag den 21 Mei 1860, 's namiddags 5 uur, bij D. B. Schaap, op Camstraburen te Leeuwarden, verkoopen:

Het GRASGEWAS van:
a. Een stuk uitmuntend Greidland, sectie G nos. 323 en 324, aan de Lijmziederij achter het Noordvliet te Leeuwarden, (8 pond.) om tweemaal te worden gemaaid.
b. Een stuk Dito, sectie G no. 358, bij het Oud Panwerk aldaar, (3½ pond).

En daarna **verhuren**: de NAWEIDE van het eerstgemelde perceel.

VOORNAAM BOELGOED.

Heden den 15 Mei 1860, *des voormiddags 10 ure precies, in de Groote Zaal van den Heer van der Wielen, ten overstaan van den Notaris* J. VAN LEEUWEN, alwaar nog zal worden verkocht:

Eene zeer fraaije ligte BAROUCHETTE voor een Paard,
Eene solide net afgewerkte nieuwe BRANDKAST, met geheime sluiting; en vele andere exquise Goederen.

Het KANTOOR van den Notaris VAN LEEUWEN is VERPLAATST naar DEN EEWAL, I no. 24.

Mr. HORAT. ALBARDA, Notaris te Leeuwarden, zal op Maandag den 21 Mei 1860, des namiddags 5 uur, ten huize van D. B. Schaap, op Camstraburen te Leeuwarden, voor het loopende jaar, publiek verhuren:

Een perceel WEIDLAND, nabij den Groninger Straatweg onder Leeuwarden, sectie F no. 687, groot 2-44-90, en
Een perceel DITO, nabij Olde Galileën onder Leeuwarden, sectie F no. 190, ged. groot 1-32-80; beide thans in huur bij den Heer H. Louwhoff.

Diegene, welke iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den boedel van wijlen WIGGER DOUWES MEINDERSMA, in leven Landbouwer te Jelsum, worden verzocht daarvan aangifte te doen ten Kantore van Mr. J. WITTEVEEN, Notaris te Metslawier, uiterlijk Donderdag den 17 dezer maand.

Boelgoed te Harich.

De Notaris G. ZANDSTRA te Balk zal op Vrijdag den 18 Mei 1860, des voormiddags precies 9 uur, ten huize van de *Weduwe Meinze Robijns de Jong*, Boerin te Harich, publiek bij boelgoed, de posten boven de *f* 20, tegen voldoende borgstelling, op 6 maanden crediet en overigens tegen gereede betaling, verkoopen:

LEVENDE HAVE: 21 beste melke, kalve en vare Koeijen, 4 Hoklingen, 1 Stier, 6 Kalvers, 4 zwarte Merriepaarden, waaronder 1 bles, 11 Schapen met en zonder Lammeren; — BOERENGEREEDSCHAPPEN: 3 beslagen Hooiwagens, 1 Rijdwagentje, 1 Gierbak, 1 Karn met koperen hoep, 8 koperen en 11 houten Emmers, 5 Molkenvaten, 22 houten Aden, 2 Boteraden, 1 Kaasketel, 1 Handketel, 1 Ploeg, 1 Egge, Windermolen, Harken, Vorken enz.; — HUISMEUBELEN, als: 2 Bedden met toebehooren, 1 Klok enz.; voorts 22 korven met Bijen, 1 Honingpers, Pootaardappels, eenig gedroogd Spek en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

NB. Tapperijen, Koekdisschen en Hakblokken worden ten dage des verkoops niet op of bij de Hieminge toegelaten.

Finale Verkoop te Woudsend,

Zaturdag 19 Mei 1860.

De Notaris G. ZANDSTRA te Balk zal, ingevolge regterlijke magtiging, op **Zaturdag 19 Mei 1860** (in plaats van Donderdag den 17 Mei 1860, zoo als vroeger is geannonceerd), des namiddags 5 uur, ten huize van den Logementhouder R. C. Wielsma te Woudsend, finaal verkoopen:

Een HUIS en ERF, staande en gelegen te Woudsend, bekend ten Kadaster sectie A no. 559, groot 2 roede 80 el; bij wijlen Ids Baukes Visser in gebruik geweest; dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden; waarop slechts geboden is *f* 375.

Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal op Zaturdag den 19 Mei 1860 des voormiddags om 9 uur, ten sterfhuize van de Wed. Andries Piers Wassenaar, op Tjeppenboer onder Welsrijp, bij boelgoed verkoopen:

10 melke Koeijen, 2 Hoklingen, 4 Kalveren, 1 zwart 4 jarig Merriepaard, mak en bereden, 4 Schapen met Lammeren, 2 Hooiwagens, 2 Aardkarren, Kaaspers, Kaasketel, Tjen, 16 koperen Aden, 4 dito Emmers, 2 Molkenvaten, Kret met Planken, Tobben, Booitzen, Troggen, Harken, Vorken, Grijpen, Paardetuig; voorts Secretaire, 2 Bedden met toebehooren, 1 Kolomkagchel, Kookkagchel, Tafel, Stoelen en wat meer ter verkoop zal worden aangeboden.

HOUTBOELGOED. De Notaris EVERTSZ zal, in plaats van op den 17den, zoo als abusief is geadverteerd, nu op **Zaturdag den 19 Mei 1860**, des namiddags half twee uur, aan het Westeinde van Oldeboorn, op den Leppedijk, bij boelgoed, à contant, verkoopen: Eene aldaar aanwezige aanzienlijke partij EIKENHOUT, van diverse lengte en zwaarte, geschikt voor Scheepsmakers, Timmer- en Landlieden. Het Hout ligt onmiddelijk aan de Boorn.

Boelgoed van Manufacturen te Dragten.

G. ZIJLSTRA, Candidaat-Notaris te Dragten, zal op *Maandag den 21 Mei* 1860 en *volgende dagen*, telkens *'s nam. 1 uur* te beginnen, in de Herberg bij J. v. d. Berg, bij boelgoed *à contant* verkoopen.

Voor den Koopman W. O. VEENSTRA:

Eene *aanzienlijke* en *solide* partij MANUFACTUREN, bestaande hoofdzakelijk in: Laken, Castorine, Buksking, Duffel, grijze Bever, b. Baai, Rokstreept, Boezelaar, Flanel, Spaansche Dekens, katoenen Dekens en Paardedekens, Merinos, Orleans, Lustre, Paramat, halfzijde en wollen Kleedjestoffen, Omslagdoeken, Ringboa's en Pelsjes, zijden en halfzijden Doeken, zijden en wollen Foulards en Shawltjes, Cachinez's, halfwollen Broekstof, Cassinet, Tricot, Manchester, Constitutiekoord, zwart en grijs Bevertine, Pilow, Bomzijn, bl. Katoen en Linnen, Bedtheek, effen en gewerkt Lasting, Damast, Saaij, paars Bontgoed, Chelas, Mouzelin, Meubelschitz, Kanten, Mutsen, Stroken, Tule, Neige, Galon en Passement, Gaas, Neteldoek, tulen Doeken, Koord-franjes, wit Katoen, Diemet, Molton, kat. Lama, kat. en linnen Dopjes, Piqué, dubbeldraats Nanking, Mouche-Mardras, Bedruit, zw. en gekl. Voering, Koornblaauw, Rood-, Blaauw- en Groendrukt, eene partij Zakdoeken, Handschoenen, Knoopen, Koord, Garen, Lint en Band *en wat verder tot eenen florisanten Manufactuurwinkel behoort.*

Voorts: eene partij Mans- Zijden, Castoren en **Stroo-Hoeden**, ongeveer 300 **Petten**, **Vrouwen** en **Kinderhoedjes**, **Hoedjelinten**, **Bloemen** en **Pluimen**, en

eindelijk: een *paar fraaije* koperen **Winkelstanders** of **Kroonen**, 5 ijzeren **Pettenstanders** en 4 groote **Glazenkasten** (van de Toonbanken), overdekt met ijzeren Raampjes.

NB. *Alles dagelijks te bezigtigen, op de Groote Zaal* — **Hoeden**, **Hoedjes** en **Petten** kunnen intusschen ook **uit de hand** worden **gekocht.**

VERKOOP VAN 1 HALF VEER EN 5 VAARTUIGEN.

R. BLOEMBERGEN SANTEE te Leeuwarden zal op Donderdagen den 17 Mei 1860, provisioneel, en den 24 Mei daaraanvolgende, finaal, telkens des avonds 6 uur, ten huize van R. J. Brouwer, in het Schippershuis aldaar, verkoopen:

1. De HELFT in het VEER en SCHIP van *Leeuwarden* op *Gorredijk* en terug, met de HELFT in alle toe- en aanbehooren van hetzelve.
2. Een overdekt gewegerd TJALKSCHUITJE, groot 29 tonnen, met Zeil, Fok en verder aanbehooren.
3. Een DITO, groot 28 tonnen, zonder Tuigagie.
4. Een in besten staat van onderhoud snelzeilende BOOT, met Zeil, 4 Fokken en verder aanbehooren.
5. Een in 1856 nieuw gebouwd JAGT, met stel Zeilen, lang 5 e. 4 p., wijd 2 e. 2¼ p., en
6. Eene VISSCHERBOOT, lang ongeveer 4 el.

Zoo als dezelven op de verkoopdagen voor het huis van Brouwer ter bezigtiging zijn liggende.

BOELGOED. R. BLOEMBERGEN SANTEE te Leeuwarden zal op Woensdag den 23 Mei 1860, des voormiddags 10 uur, ten huize van Swildens, in het Friesch Koffijhuis, op den Wirdumerdijk aldaar, verkoopen: Goed geconserveerd Billard met toe- en aanbehooren, Metallieke en andere Barometers, Kamer-Thermometers, Scheeps-, Tooneel- en andere Kijkers, Goudsmidsbalansen met Gewigten, Microscoopen, Sterioscoopen, 170 Sterioscoopplaten, Passerdoozen, Waterpassen met Etui, Zandloopers, Landmetersmaten, Magneten, Zakcompassen, Lorgnetten, 80 fijne Brillen, Brillehuizen, Brilleramen, eene belangrijke partij Brilleglazen, Loupen, Vergrootglazen, wit Platinagoud en gouden Ketting, alsmede Draaibank met Gereedschappen, Bankschroef, Aambeeld, Speerhaak, Slijpsteen, Koper, Koperdraad, Kastje met 3 Laden, Glazenkastje enz. Te bezigtigen Dingsdag den 22 Mei 1860, des namiddags van 2 tot 7 uur.

Bij gesloten briefjes te huur,

voor 7 jaren, van af ongeveer 20 Mei 1860 tot Petri en Mei 1867:

Eene **ZATHE** en **LANDEN**, met HUIZINGE, gekwoteerd nos. 23 en 26, SCHUUR en verder aanbehooren, staande en gelegen in den Zuidhoek onder Vrouwen-Parochie, groot 57 bunders 67 roeden 50 ellen, waarvan 5 stukken Bouwland en de overigen Greidland zijn; bij wijlen **A. M.** van der Plaats als huurder in gebruik geweest.

Condition te vernemen bij den Deurwaarder ***J. A. Nijsloot*** te Leeuwarden, bij wien de briefjes vóór of op den 18 dezer moeten worden ingeleverd.

TE HUUR: Eene BURGERHUIZINGE, ingerigt en tot heden toe gebruikt tot eene **Bakkerij**, staande te Bergumerheide aan den Straatweg naar Groningen, bij Telegraafpaal no. 261. Aldaar in persoon bij den Eigenaar te bevragen. Dadelijk of naar verkiezing in den loop des jaars 1860 te aanvaarden.

NB. Deze Huizinge is, op goede conditien, ook **uit de hand te koop.**

TE KOOP: Eene nieuwe PRAAM, 9 ton, met Roef en Zwaarden; bij J. TER HORST G.Wz. te Sneek.
Eene DITO, 7 ton; bij de Wed. HENSTRA te Langweer.

Uit de hand te koop:

Een uitmuntend welonderhouden en sterk toongevend SECRETAIRE-ORGEL, zijnde een der laatste werken van P. J. Raadersma. Te bevragen bij ***S. T. Bloemhof*** te Wieuwerd.

Finale Uitverkoop.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij, wegens kwitering van affaire, zijn' Winkel in GALANTERIEN tot VERMINDERDE PRIJZEN **UITVERKOOPT.**

Leeuwarden, Mei 1860. A. MARTINI.

HARMONICA-HANDEL.

Bij den Ondergeteekende zijn te bekomen alle soorten van HARMONICA'S, *net*, *sterk* en *welluidend* van toon.

Tevens bestaat bij hem gelegenheid tot **verruilen en repareren** van gebruikte Harmonica's, het verkrijgen van onderscheidene **Handleidingen**, benevens alles wat tot dit Artikel behoort.

Leeuwarden. TH. POSTMA, *Korfmakerstraat.*

IJZERGIETERIJ

te Martenshoek, provincie Groningen.

De Ondergeteekenden bevelen zich vriendelijk aan tot de levering van alle soorten van gegoten IJZERWERK, voor civiele prijzen.

TEN OEVER & KONING.

STROO-HOEDEN, LINTEN, BLOEMEN, ENZ. ENZ.

Bij de opening van haren Winkel neemt de Ondergeteekende de vrijheid het geëerd Publiek te verwittigen, dat zij gezorgd heeft voor eene ruime en uitmuntende keuze in bovengenoemde artikelen; terwijl de 15 jarige ondervinding bij den Heer Du Chateau eene aanbeveling zij voor haren smaak en bekwaamheid in het vak, belooft zij zich te zullen beijveren, ook door prompte en civiele bediening zich het vertrouwen waardig te maken van elk harer Begunstigers in wier minzaam aandenken zij zich bij dezen dringend aanbeveelt.

Leeuwarden, den 14 Mei 1860. IJ. OOLGAARD, geb. MENNES, letter B no. 28, op den hoek van de Ciprianussteeg, tegenover de Kelders.

De Ondergeteekende, benoemd tot ARRONDISSEMENTS-DEURWAARDER te Kollum, kanton Dockum, berigt bij deze, dat hij zich aldaar heeft gevestigd

Kollum, 8 Mei 1860. A. HERINGA.

D. SCHAAP, zich gevestigd hebbende als Mr. BAKKER op de **Olde Galileën** bij *Leeuwarden*, beveelt zich vriendelijk bij zijne Buur- en Stadgenooten aan.

De Ondergeteekende maakt door deze aan zijne geëerde Begunstigers en mede aan het reizend Publiek bekend, dat hij eigenaar geworden is van het LOGEMENT ***de Valk*** te Bolsward Recommandeert zich door deze zoowel binnen als buiten de Stad als VERWER en GLAZENMAKER en LOGEMENT- en KOFFIJHUISHOUDER, belovende eene allezins nette en civiele bedienig.

Bolsward, den 11 Mei 1860. J. M. DE BOER.

MEELHANDEL.

Tot aanknooping van **Buitenlandsche Connectien** worden de voornaamste **MEELHANDELAARS** in elke Provincie des Rijks uitgenoodigd hunne Adressen in te zenden aan het Advertentie-Bureau van H. NIJGH te *Rotterdam.*

DU BARRY'S REVALENTA ARABICA

overtreft door hare heilzame eigenschappen alle andere middelen; duizende en duizende herstelde Lijders getuigen hare verwonderlijke geneeskracht.

Het vooroordeel tegen de **REVALENTA** wijkt meer en meer, en derzelver gebruik onder de meer beschaafden en gegoeden neemt dagelijks toe.

Vele beroemde Doctoren spreken er met zeer veel lof van en hebben ze met het beste gevolg aangewend, als: Professor URE bij verstoppingen en zenuwachtigheid; Dr. SCHORLAND bij waterzucht en verstoppingen; Dr. HARVEY bij diarrhaea en zenuwaandoeningen; Dr. GATTIKER bij maagkanker; Dr. WURZER bij tering, hoest en asthma; Landschapsraad VON POLNITZ genas daardoor van eene hardnekkige onderbuikskwaal; Generaal-Majoor KING van verzwakking en zenuwongesteldheid; de Heer BOISGONTIER van eene maagontsteking; de Heer C. HERMANN van kramphoest. Ook hier te lande deelen ons de Heeren HUYSKES te Zalt-Bommel, C. RIKKERS te Groningen, KLINGER & Co. te Rotterdam, WAGNER te Delft, UHLENBROEK te Utrecht, LEBBING te Doesborg, ZWART te Gorredijk en anderen, vele gevallen mede, waar de **REVALENTA** leven en gezondheid schonk.

De **Revalenta** *herstelt de spijsvertering, versterkt de zenuwen en longen, zuivert het bloed, brengt nieren en lever in gezonden staat, bevordert de geregelde werking der organen en geneest volkomen alle maaglijden, van welken aard ook, benevens verslijming en onderlijfskwalen, terwijl zij het gebruik van pillen, poeders of mixturen geheel noodeloos maakt.*

Zwakke personen, die de **Revalenta** als ontbijt en avond-eten geregeld gebruiken, zullen zich er uitermate wèl bij bevinden. Kinderen, die de moedermelk moesten missen en alleen met de **Revalenta** werden opgevoed, werden sterk en tierig.

De **Revalenta** is ook een goedkoop genees- en voedingsmiddel, omdat zij de medicijnen overbodig maakt en zóó geconcentreerd is, dat een lepel vol (naauwelijks eene waarde van ten hoogste 10 cent representerende) een geheel bord soep oplevert, voldoende voor eenen maaltijd.

Men lette er vooral op, dat iedere Bus. tot waarborg der echtheid, door F. von WINDHEIM & Co., ***Verkoophuis****, geteekend is.*

De prijs der **Revalenta** is 87½ ct., *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16.

Amsterdam, **Verkoophuis;** Leeuwarden, J. H. van Haagen, bij de Koorenmarkt I 343, en Gebr. de Graaff; Bolsward, S. S. Oosterbaan en S. R. Dijkstra; Dokkum, A. Schaafsma; Dragten, J. Posthuma Sz.; Franeker, Wed. K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Harlingen, P. L. Mirande Pz. en J. S. van Dijk; Hindeloopen, David de Jong; Heerenveen, G. Overdiep; Kollum, C. Nihot; Makkum, J. B. de Boer; Meppel, A. Jeulen; Noordwolde, Jacob Veenstra; Sneek, P. T. Potma, en in de andere Steden in de bekende Dépôts.

LOGEMENT „DE STAD DOCKUM."

De Ondergeteekende is komen wonen in de HERBERG en STALLING naast het Garfabriek, laatstelijk door de Erven Boermans bewoond geweest, thans genaamd als boven, verzoekt beleefdelijk aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten om begunstiging; er zal in alle deelen getracht worden zich die waardig te maken.

W. LUBBERTS, *Schipper op Dockum.*

De Ondergeteekende, huurder geworden zijnde van de **Nieuwezijl** onder Oosthem en zich daar den 12 Mei hebbende gevestigd, beveelt zich minzaam aan het Publiek aan tot het houden van Bijeenkomsten en Vergaderingen van verschillende Collegiën, inschepingen van levend Vee, publieke Verkoopingen van onroerende Goederen en wat van dien aard zij, daar het Logement zeer geschikt voor is ingerigt. Kunnende allen, die hem met hunne gunst komen vereeren, van eene goede behandeling en bediening verzekerd zijn.

Oosthem, den 14 Mei 1860. WILLEM M. HOEKSTRA.

De Ondergeteekende, zich met Mei als BROODBAKKER alhier gevestigd hebbende, verzoekt vriendelijk de gunst en recommandatie zijner Dorpsgenooten, belovende eene prompte en civiele behandeling.

Nes (in Westd.), den 1 Mei 1860. H. S. TURKSTRA.

VERHUISD. Mr. R. IJ. WARMOLTS, Procureur, naar de **Voorstreek** bij de **Korfmakerspijp**, boven den Heer ***Oetzes***, Koek- en Banketbakker

DR. A. H. WARTENA is **VERHUISD** naar de **Nieuwe Oosterstraat**, schuins tegenover de Luthersche Kerk. Te spreken van 's morgens 9 tot 10 uur; echter Dingsdags en op Marktdagen van 's morgens 9 tot 2 uur.

Zon- en Feestdagen geene spreekuren.

DR. JORRITSMA te Sneek is **VERHUISD** naar de **Kruisebroederstraat** tegenover het Old Burger-Weeshuis.

VERHUISD Van de Heerestraat naar **de Oosterstraat**, letter C no. 28 alhier,

Leeuwarden, 12 Mei 1860. GEBR NIVARD.

De Ondergeteekende berigt door deze zijnen geëerde Begunstigers, dat hij **VERHUISD** is van de Nieuwestad naar de **Kelders**, letter H no. 87, en dat hij ontvangen heeft een fraai assortiment **nieuw begonnen Werken**, wit **Borduurselpatronen** en verder alle artikelen die bij zijn vak behooren; zich verder in ieders gunst aanbevelende.

Leeuwarden, den 14 Mei 1860. J. A. DE BLOCK.

De Ondergeteekende brengt ter kennis van zijne geëerde Stad- en Landgenooten, dat hij **VERHUISD** is van de Berlikumermarkt naar de **Weerdt**, letter G no. 21, alwaar hij van af *heden* voor *eigen rekening* de **handel** in MANUFACTUREN zal voortzetten. Verzoekt gunst en recommandatie.

Leeuwarden, Mei 1860. B. H. L. DRONTMAN.

A. KALLENKOOT te Sneek

is **VERHUISD** van de Schapenmarkt naar **de Wip** nabij **de Boterwaag** aldaar. Hij beveelt zich bij voortduring aan in het vak van **Horologiemaken**, terwijl hij ruim voorzien is van een fraai assortiment **Horologiën, Klokken** en hetgeen verder tot dat vak behoort, belovende steeds eene prompte behandeling.

De Ondergeteekende berigt aan zijne geëerde Begunstigers, dat hij **VERHUISD** is van de Vleeschmarkt naar het **Naauw**, letter H no. 48, bewoond geweest door P. Ooclin; verzoekt vriendelijk gunst en recommandatie.

Leeuwarden, den 14 Mei 1860. H. REKERS, *Schoenmaker.*

Met consent van het Edel Achtbaar Bestuur van Barradeel gedenkt de Kastelein I. F. WEIDEMA te Tjummarum, onder medewerking van een aantal geachte Ingezetenen, op den 29 Mei e. k. te laten Verharddraven, — en op den 30 Mei te laten Verkaatsen:

Nader te bepalen PRIJZEN.

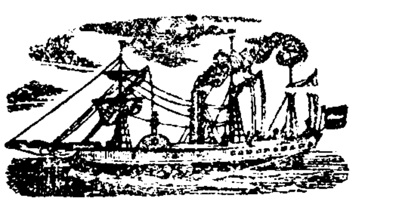

STOOMVAART

VAN

HARLINGEN naar **HULL**
en van **HULL** terug
op **HARLINGEN** via **ZWOLLE.**

Het ijzeren STOOMSCHIP *MINISTER THORBECKE*, Kapitein B. NEPPERUS, vertrekt van **HARLINGEN** wekelijks des **Zaturdags** morgens met het eerste getij, behoudens buitengewone omstandigheden, en van **HULL** terug via ZWOLLE op hier des **Woensdags** morgens, waarmede uitmuntende gelegenheid bestaat tot het aanvoeren van MANUFACTUREN en allerhande Goederen *regtstreeks tot* ***Harlingen***, tot billijke vracht en onkostberekening.

Adres en informatien bij de Agenten W. C. L. RINGROSE, *Hull.*
I. & S. WIARDA, *Harlingen.*

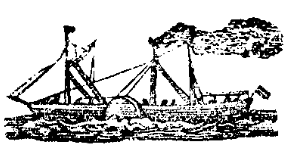

STOOMBOOT EN DILIGENCE

GENAAMD:

HARLINGEN.

DIENST TUSSCHEN

Amsterdam, Enkhuizen, Harlingen, Leeuwarden en Groningen.

VERTREK van

AMSTERDAM,..	*Zondags*, *Woensdags* en *Vrijdags*,	's morgens 7 uur.
GRONINGEN,..	„ „ „ „	's avonds 11 „
LEEUWARDEN,	*Maandags*, *Donderdags* en *Zaturdags*,	's morgens 5 uur.
HARLINGEN,..	„ „ „ „	„ 8 „

Aankomst te *Amsterdam* ongeveer een uur vóór beurstijd.
„ „ *Groningen* „ 10 uur 's avonds.

ZOMERDIENST tusschen

Amsterdam, Enkhuizen, Harlingen en Leeuwarden.

VERTREK van AMSTERDAM,	*Maandags*	's namiddags	3 uur.
„ „ LEEUWARDEN,	*Dingsdags*	's morgens	8 „
„ „ HARLINGEN	„	„	10½ „

Kantoor te Amsterdam IN DE NIEUWE STADS-HERBERG."

STOOMBOOT „TEXEL."

Hervatting der Dienst

van **HARLINGEN** op **TEXEL** en **HET NIEUWE DIEP**, op WOENSDAG den 16 MEI en vervolgens **alle Woensdagen.**

Vertrek van HARLINGEN 's namiddags 1 ure, *in correspondentie met de Nachtbooten op* AMSTERDAM.

ATTENTIE.

Men biedt **TER OVERNEMING** aan: Eenige AANDEELEN in de laatstelijk gesloten 4½ % PROVINCIALE GELDLEENING. — Adres *franco*, onder letter A, bij A. VAN ZUIJLEN te Leeuwarden.

GELD TE BEKOMEN

op HYPOTHEEK, bij voorkeur op Landerijen. Adres Harlingen. JOHS. MEIJER Jr.

In eene TABAKS- en KRUIDENIERS-AFFAIRE verlangt men ten spoedigste een fatsoenlijk JONG MENSCH, goede getuigenis kunnende produceren en tevens geschiktheid bezittende deze Provincie te bereizen. Reflecterenden gelieven zich ter nadere informatien te adresseren bij den Boekhandelaar F. HOLTKAMP te Sneek.

O. RINGNALDA te Huizum vraagt 6 TIMMERKNECHTEN.

4 TIMMER- en METSELAARSKNECHTEN, hun werk verstaande, kunnen terstond werk bekomen en kost en inwoning verkrijgen tegen *f* 2,50 per week, bij J. v. D. HEIDE, Timmerman te Heeg.

Twee à drie TIMMER- en METSELAARSKNECHTEN, hun werk goed verstaande, kunnen van stonden af voor 4 à 5 maanden vast werk bekomen bij den Ondergeteekende. De gegadigden vervoegen zich in persoon.

St. Jacobi-Parochie, den 7 Mei 1860 TIETE H. WESTRA, Mr. Timmerman.

Een WAGENMAKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan direct werk bekomen bij J. W. DE BOER, Mr. Wagenmaker te Franeker.

Worden gevraagd, om dadelijk in dienst te treden, 2 VERWERSKNECHTEN, bij F. VAN TERWISGA te Workum.

Een VERWERSKNECHT, zijn werk verstaande, kan terstond werk bekomen bij de Wed. J. PAKKER te Tjerkwerd.

Een SMIDSKNECHT, goed kunnende werken en niet onervaren in het **Paardenbeslaan**, kan direct, tegen goed loon, werk bekomen bij R. K. FABER. Mr. Grof- en Hoefsmid te Wolvega.

Een BOEKBINDERSKNECHT, of een LETTERZETTER, tevens gedeeltelijk bedreven in het **Boekbinden**, kan geplaatst worden bij T. TELENGA te Franeker. Brieven franco.

Een KOORNMOLENAARSKNECHT, zijn werk ten deele verstaande, en met Sjouwen bekend zijnde, kan dadelijk geplaatst worden. Informatien bij S. W. DE BOER te Makkum. Brieven franco.

Een SIGARENMAKER, zijn werk goed verstaande, kan terstond vast werk komen bij den Snuif- en Sigarenfabriekant W. TULP te Leeuwarden. Brieven franco.

Verkooping van Boeken,

in verschillende vakken van Wetenschap, Kunst en Smaak, waaronder de Bibliotheek, nagelaten door wijlen den Heer P. U. van der Veer, Medicinae Doctor te IJlst; alsmede eene collectie Regtzinnige Werken, 60 Bijbels en Testamenten, enz. enz., hetwelk alles zal worden verkocht op Woensdag den 16 Mei 1860, door en ten huize van F. HOLTKAMP, Boekhandelaar te Sneek, ten overstaan van den Heer C. J. JORRITSMA, Notaris aldaar.

De **Catalogus** is, op franco aanvraag, gratis te bekomen

(Zie verder het Bijvoegsel.)

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 11 Mei 1860 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 10.75.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . - 231.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood*. . . . - 231.00.

Leeuwarden, den 12 Mei 1860.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

DE GEDEPUTEERDE STATEN der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne publicatie van den 9 April jl., ter kennis der ingezetenen, dat, gedurende de maand April 1860:

1. 149 runderen in de provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Baarderadeel 2, Barradeel 4, 't Bildt 8, Doniawerstal 8, Ferwerderadeel 1, Franekeradeel 2, Gaasterland 10, Haskerland 2, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde 13, Hennaarderadeel 9, Idaarderadeel 2, Leeuwarderadeel 6, Oostdongeradeel 1, Opsterland 12, Rauwerderhem 1, Schoterland 4, Sneek 3, Tietjerksteradeel 14, Utingeradeel 2, Westdongeradeel 1, Wonseradeel 22, Workum 1 en Wijmbritseradeel 26, en 87 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Baarderadeel 4, Barradeel 1, 't Bildt 1, Dantumadeel 1, Doniawerstal 8, Ferwerderadeel 1, Franekeradeel 4, Gaasterland 8, Haskerland 1, Hennaarderadeel 1, Idaarderadeel 6, Leeuwarden 3, Leeuwarderadeel 11, Menaldumadeel 3, Oostdongeradeel 1, Opsterland 1, Sneek 1, Tietjerksteradeel 2, Utingeradeel 3, Weststellingwerf 8, Wonseradeel 3 en Wijmbritseradeel 15, terwijl ook volgens later ontvangen berigt gedurende de maand Maart in de gemeenten Barradeel 1, het Bildt 4 en Workum 5 runderen gestorven en in Barradeel 3 en het Bildt 2 runderen zijn afgemaakt, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 1047;

2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Auke Hettes Wassenaar te Hijlaard; Jhr. Egidius Daniel van Beijma te Weidum, Herke Attes Hibma en Jasper Gerlofs Zijlstra, beiden te Pietersbierum, Taekele Willems Swart te Tzummarum, Pieter Johannes Hoogland te Vrouwen-Parochie, Sijbren Louws Olivier te St. Jacobi-Parochie, Durk Klazes Okma te Dijken, Inne Sijbes Sijbesma te Langweer, Harmen Binderts Kniphof te Marrum, Iede Murks Ankema te Midlum, Anne Tiedes Bijlsma en Sijbe Taekes Greijdanus, beiden te Tzum, Sijtze Sjoukes Dijkstra te Haskerdijken, Gelke Foekes van der Wal te Nijega (Hemel. Oldeph. en Noordwolde), Jan Fokkes Plantinga te Wommels, Johs. Hendriks Meijer en Andries Jentjes Hiemstra te Hennaard, Kornelis Baukes Dijkstra te Grouw, Cornelis Witteveen te Leeuwarden, Klaas Johs. Römer te Goutum, de Wed. Feije Rinzes Feitsma te Wirdum, Anne Baukes Schotanus te Marssum, Feije Jans Dijkstra te Nijkerk, de Weduwe Wate Rintzes Koopmans te Rauwerd, Tjeerd van Dijk te Sneek, Jacob Gerks Sikma te Oenkerk, Jelke Sjoerds Algra te Suameer, Homme de Jong te Nes (Utingeradeel), Douwe S. van der Goot te Akkrum, Klaas Steenbeek te Oldeboorn, Jan Thomas Hiemstra te Bornwerd, Marten Douwes Memerda te Brantgum, Gerben Bonnema te Pingjum, Tjeerd Sijmons Gosliga te Arum, IJke Gerrits de Jong te Ferwoude, Hendrik Sijtzes van der Pal te Workum, Erven Jan Eeltjes Bootsma te Oppenhuizen, Jan Jeljers Keulen te Jutrijp en Age Sijtzes Fluitman te Indijk, terwijl ook nog volgens later ontvangen berigt in de maand Maart de longziekte is ontstaan onder de runderen van de veehouders Jan Dirks Zeinstra te Pietersbierum, Pieter Jans Hiddinga te Wijnaldum, Klaas Pieters Bouma en de Wed. Evert Dirks Siderius, beiden te Vrouwen-Parochie;

3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Jacob Binzes Hoogland en Hermanus van Zandbergen, beiden te St. Anna-Parochie, Pieter Johannes de Groot en Freerk Hanzes van der Meulen, beiden te St. Jacobi-Parochie, Pieter Ennes Krotje te Vrouwen-Parochie, Freerk Jacobs Tuinenga te Sijbrandahuis, Foeke Jentjes Dijkstra te Teroele, Gerrit Gerrits Postma te Hallum, Sipke Jacobs Heijenga te Ferwerd, Jan Jans Douma te Midlum, Sikke Poppes en Pieter R. Huisman, beiden te Balk, Folkert Baukes de Vries, Krijn Jacobs Waijer en Jan Annes van der Schuit, allen te Nijega (Hemel. Oldeph. en Noordwolde), Wijtze Idzes van der Zijpp te Warns, Botte Rimmers Bouma te Hemelum, de Weduwe Hessel Hessels de Jong en Marten Annes Zeldenrust, beiden te Molkwerum, Erven Piebe Johs. Zwart te Elahuizen, Jacob IJkes Hoekstra te Koudum, Rienk Reinders Sijbrandij en Sijbren Theodorus IJkema, beiden te Oosterend, Hendrik Harmens de Jong en Johs. Jans Heeg, beiden te Waaxens, Pieter Boltjes en Durk Oedsma, beiden te Grouw, Gerrit Feites Hofman, Meindert Pieters Westra, IJde Abes Sinnema, de Weduwe H. B. Meintema en Pieter Jacobs Andringa, allen te Wirdum, Nicolaas Ritskes Dijkstra te Lekkum, Nanne Pieters Terpstra te Britsum, Jan Sjoerds Hoitinga te Huisum, Pieter Jacobs Jorna te Swichum, Jan Corns. Tanja te Slappeterp, Johs. Harmens Engwirda te Deerzum, Harmen Abeles Minkema en Sijtze Minderts de Vries, beiden te Bovenknijpe, Geert Tjeerds van Roeden in 't Meer, Jan Pieters Visser te St. Johannesga, de Weduwe Willem Sijes Sikma te Oenkerk, Wopke Harmens Veenstra en Luitzen Jans Faber, beiden te Suameer, Homme Jacobs Dijkstra te Nes (Utingeradeel), Pier Doeskes Prins en Klaas Pieters Fierstra, beiden te Bornwerd, Jelle Meinderts Jansma te Hantumeruitburen, Hijlke Martens Hijlkema te Oldeclooster, Auke Sijbrens de Witte en Bauke Thijses Reitsma, beiden te Schettens, Sijbren Fetzes Elgersma te Lollum, Harmen Idzes Boersma te Hichtum, Bartle Douwes Huitenga te Arum, Schelte Pieters Hilarides te Witmarsum, Thijs Wijbrens de Boer en Rintje Baukes Sieperda, beiden te Tjerkwerd, Rimmer Sibles de Vries en Folkert Tjerks Huitema, beiden te Heeg, Hendrik Meines Scheveer en Pier Annes Osinga, beiden te Indijk, Jan Jentjes Tromp te IJpecolsga en Frans Luitzens Postma te Scharnegoutum, terwijl ook nog volgens later ontvangen berigt in de maand Maart gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders Herke Attes Hibma te Pieterbierum en de Weduwe Jacob Jittes Flapper te Workum.

Leeuwarden, den 8 Mei 1860.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter.*
A. VAN DER LAAN, *Griffier.*

's GRAVENHAGE, 12 Mei.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is voortgezet de beraadslaging over de interpellatie van den heer van Hoëvell betreffende de zaak der cultuur-contracten op Java, en de door den heer Wintgens op eergisteren voorgestelde motie van orde, strekkende om te besluiten dat deze kwestie bij de wet zal geregeld worden.

De heer Elout van Soeterwoude stelde de Kamer voor de verdere behandeling der zaak uit te stellen tot na de terugkomst der leden, kunnende de minister dan handelen in den zin als door hem was aangegeven. Hij noodigde den heer Wintgens uit, om tot het nemen van zoodanig besluit te willen medewerken.

Na eene langdurige discussie werd de motie van orde van den heer Elout aan eene stemming onderworpen en met 43 tegen 20 stemmen verworpen.

Daarmede was beslist dat de behandeling der motie van den heer Wintgens zou worden voortgezet. Daarin werd eene verandering van redactie voorgesteld, zoodat die thans luidde: „De Kamer, van oordeel zijnde, dat er behoefte bestaat om de regels voor de uitgifte van cultuur-contracten in Nederlandsch Indie te stellen door de wet, sluit de beraadslaging." Daar niemand meer het woord verlangde werd zij in hoofdelijke omvraag gebragt en daarbij met 43 tegen 21 stemmen aangenomen.

De heer Sloet tot Oldhuis vestigde daarop de aandacht der Kamer op de verrigtingen in Nederlandsch Indie, met betrekking tot de aangelegenheden te Boni en den aldaar gevoerden oorlog. In het gebeurde aldaar vond hij aanleiding om de Vergadering voor te stellen, dat door haar zou worden verklaard dat het Indisch leger, onder leiding van den generaal van Swieten, zich door het gelukkig ten einde brengen van den oorlog tegen Boni, jegens Vaderland en Koning verdienstelijk heeft gemaakt.

Nadat achter de woorden den generaal van Swieten nog waren gevoegd deze woorden: „in vereeniging met onze wakkere zeemagt." werd de aldus veranderde motie daarna zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Naar aanleiding van rapporten der commissie voor de verzoekschriften, over adressen rakende de door de Regering verleende concessie voor den spoorweg van Scheveningen naar Woerden, zijn vervolgens discussiën ontstaan, waarbij de heer Dullert voorstelde die adressen te verzenden aan den minister van binnenlandsche zaken, aangezien die concessie wegens sommige daarin voorkomende bepalingen had moeten worden onderworpen aan eene nadere bekrachtiging bij de wet. Op voorstel van den minister van kolonien zijn echter ten slotte de discussien daarover verdaagd tot heden, wanneer die, na langdurige beraadslagingen en na bestrijding van het amendement van den heer Dullert door de minister van binnenlandsche zaken en van justitie, zijn gesloten. Het voorstel van den heer Dullert werd daarna het eerst in stemming gebragt en met 37 tegen 22 stemmen aangenomen.

De gewijzigde conclusie van het rapport der commissie voor de verzoekschriften, vermeerderd met het voorstel van den heer Dullert, alsau strekkende om de bedoelde adressen neder te leggen ter griffie en om een afschrift daarvan aan den minister van binnenlandsche zaken te verzenden, met verzoek om inlichtingen en met tekennengeving, dat de Kamer van oordeel is, dat het bepaalde bij het laatste lid van art. 6 der voorwaarden, waarop concessie wordt verleend voor den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Scheveningen langs 's Gravenhage en Leijden naar Woerden, daarin niet mogt worden opgenomen zonder voorbehoud van de bekrachtiging bij de wet, werd daarna zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Hierna werd de vergadering gesloten.

Bij de Kamer is onder anderen ingekomen een adres van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Sneek. Dat adres is van den volgenden inhoud:

MIJNE HEEREN!

De kennisneming van de rigting der lijnen in het spoorwegen-ontwerp der Regering, thans aan het onderzoek van Uwe vergadering onderworpen, heeft in Friesland bij zeer velen en ook bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Sneek teleurstelling doen ontstaan. Het algemeen belang toch is daarbij opgeofferd aan het onvruchtbare systeem, om Leeuwarden tot centrum der Friesche spoorwegen te maken.

De overweging dat Leeuwarden is de hoofdstad der Provincie zal wel eene der reden zijn, waarom afgezien is van de meest doelmatige rigting eener lijn van Harlingen op Rheine. Immers toch was op dit punt eene plaats van minderen rang gelegen, er zou zeker nooit aan zijn gedacht, zoo ongelukkige rigting aan die lijn te geven, en nu vragen wij: kan dan het belang van Leeuwarden als hoofdplaats met regt zóó overwegend worden geacht dat daaraan moet worden opgeofferd:

1°. het belang van het westelijk, volkrijk en productief gedeelte der provincie Friesland;

2°. het belang van Overijssel, vooral voor zoo ver dit is betrokken bij den kortsten en goedkoopsten handelsweg op de uitvoerhaven Harlingen;

3°. de meest voordeelige finantiële uitkomst voor de spoorwegonderneming zelve?

Wij achten niet noodig te herhalen wat in ons adres van Maart 1859 aan HH. Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Finantien is gezegd, en van welk adres aan U, Mijne Heeren, copie is toegezonden, maar nu de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Leeuwarden, in het locale belang van genoemde stad, gemeend heeft zich bij Zijne Majesteit den Koning te moeten adresseren met een betoog, dat de Friesche spoorweg van Harlingen naar Rheine niet de kortste rigting, maar een omweg over Leeuwarden, behoort gegeven te worden, achten wij ons geroepen, U, Mijne Heeren, in de eerste plaats op het onhoudbare van de beweringen, door die Kamer bijgebragt, te moeten opmerkzaam maken.

Reeds bij de behandeling in Uwe vergadering van de concessie Sloet-Reuchlin verklaarde de heer Minister van Binnenlandsche Zaken: dat, uit het oogpunt van internationaal belang beschouwd, de lijn van Harlingen op Rheine niet over Leeuwarden, maar over Sneek enz, zou moeten loopen, en het zal wel aan de zucht om het minder goede te bekomen, waar het betere toch niet te verkrijgen scheen, moeten worden toegeschreven, dat eenigen Uwer, Mijne Heeren, zich bij de toen voorgestelde rigting misschien souden hebben kunnen neêrleggen, indien door eene verbindingslijn op Meppel, al nam die dan ook zijn aanvang niet te Harlingen maar te Leeuwarden, Friesland een minder groote omweg dan over Groningen zou hebben behoeven te maken.

In het verslag van de Eerste Kamer der Staten-Generaal over genoemde concessie lezen wij: „Het gemis van eene lijn van Harlingen over Sneek of over Leeuwarden en Sneek naar Meppel sal voor de handelsverbinding van Harlingen met Duitschland zeer nadeelig werken en ook voor het personenvervoer zeer beswarend zijn."

Bij de Regering en bij Uwe vergadering waren adressen ingekomen van de Provinciale Staten van Friesland en van eenige Gemeentebesturen uit deze Provincie, van onze Kamer en van vele ingezetenen van Sneek en Bolsward, in welke adressen werd aangedrongen op de kortste en geschikste lijn van Harlingen op Meppel.

Bij de laatst bekend geworden aanvrage om concessie, die van de heeren Bredius c. s., wordt ook de rigting tot Meppel niet van Leeuwarden, maar van Harlingen over Franeker, Bolsward en Sneek voorgesteld.

Allerbevreemdendst is dus de verklaring der Kamer te Leeuwarden, dat haar niet bekend is, dat bij de Regering of bij aanvragen om concessie *ooit sprake geweest is* van eene andere rigting, wat de lijn op Rheine betreft, dan van die over Leeuwarden, en zeker ten onregte acht zij daarmede al reeds bewezen, dat die rigting steeds als de natuurlijkste en meest winstgevende zou zijn voorgekomen.

Die Kamer zegt, dat het voornaamste argument voor de rigting Harlingen-Rheine (en zij erkent dat dit is een eigenlijk *afdoen* argument, in het algemeen belang bijgebragt) is, dat die rigting de kortste verbinding daarstelt van Harlingen tot het Buitenland.

Wij gelooven dat bij den aanleg van spoorwegen op dergelijke verbindingen in de *eerste plaats* dient te worden gelet, en vooral hier, omdat de transitohandel langs deze lijn met die, welke door middel van de Hanoversche Westbaan plaats heeft, anders onmogelijk zal kunnen concurreren.

Maar de Kamer te Leeuwarden meent, dat het tweede doel bij den aanleg van spoorwegen, de bevordering van de binnenlandsche gemeenschap, beter zal bevorderd worden door de rigting Leeuwarden-Heerenveen dan door de rigting Harlingen-Heerenveen, en wel omdat anders Franeker en Leeuwarden, „*ten eenen male geïsoleerd door dezen spoorweg*," zouden uitgesloten worden.

Leeuwarden en Franeker, als gelegen aan de Noorderlijn, zouden door de lijn Harlingen-Heerenveen wel verre van geïsoleerd, juist dáárdoor tevens eene spoorweg-communicatie bekomen met Bolsward, Sneek. Joure, en nog ook bevoordeeld worden door den verkorten afstand met geheel de digt bevolkte westelijke helft der Provincie. Leeuwarden zal toch minder spoorwegen als *doel* dan als *middel* moeten wenschen. Leeuwarden zal toch door *veel spoorwegen van dáár regtstreeks uitgaande* minder gebaat worden, dan door *zoodanige spoorweg-communicatie in Friesland, waardoor een zoo talrijk mogelijk deel der bevolking aan dat verkeer aangesloten en in korteren afstand ook tot de hoofdstad der Provincie wordt gebragt.*

De rigting Harlingen-Heerenveen voor het onderling verkeer voor Friesland de voordeeligste, is dit zeker *niet het minst* voor de hoofdstad der Provincie.

De Kamer te Leeuwarden beweert ook, dat het nadeel, gelegen in den omweg van Harlingen over Leeuwarden, ruimschoots zou worden vergoed, omdat *Leeuwarden* dan als centraalpunt zou worden aangenomen, en zij stelt daartoe in vergelijking de uitvoer-handel te Leeuwarden tegenover die alléén van Sneek, alsof geen andere Gemeenten aan de lijn Harlingen-Rheine gelegen zijn.

Wij zullen nu niet ontkennen dat de omzet van granen, zaden en vlas te Leeuwarden betrekkelijk belangrijk is, en evenmin dat daarvan een groot deel voor Buitenlandsche rekening wordt opgekocht, maar wij gelooven dat die graan- en vlashandel meer een spoor naar Harlingen dan naar de Rijnstreken behoeft, en meenen dat Leeuwarden althans niet zóó veel van genoemde artikelen naar de Rijnstreken zal exporteren, dat daardoor „ruimschoots zal worden vergoed" het nadeel, dat eerst Harlingen als transito-handelsplaats en bijgevolg ook de Spoorweg-onderneming zelve zou lijden door het gemis van den kortsten afstand tot het Buitenland. Wij achten dat het eenige *afdoend* argument, voor die kortste rigting in het *algemeen* belang bijgebragt, door het locale belang van Leeuwarden (*zóó als de Kamer van Koophandel en Fabrieken aldaar dat belang begrijpt*) niet als minder afdoend moet worden ter zij gezet.

Ten eenenmale onjuist is het betoog, dat de kosten van den aanleg eener lijn van Harlingen op Heerenveen *noodeloos* zouden worden aangewend.

De redenering gaat toch niet op, dat uitgaven voor wat in het belang der *derde* Havenstad van Nederland volstrekt vereischte is, voor wat voor het nijvere Twenthe voordeelig is, en waardoor het belangrijkste en meest bevolkte deel van Friesland niet van het spoorwegen-verkeer zou worden uitgesloten, noodeloos zouden zijn. Genoemde Kamer zelve schijnt dan ook bij nader inzien den aanleg dier lijn niet zoo geheel noodeloos te achten, immers zij verklaart later, met groote waarschijnlijkheid te voorzien, dat bij gebreke van die lijn op den duur in het belang van Sneek door een zijtak zal moeten worden te gemoet gekomen.

De raming der meerdere kosten voor den aanleg eener lijn Harlingen-Heerenveen, door de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Leeuwarden, rust blijkbaar op de vooronderstelling dat het terrein van Sneek naar Joure voor den aanleg van wegen inderdaad ongunstiger zou zijn dan het terrein van Akkrum naar Heerenveen. Wij betwijfelen de juistheid van zoodanige vooronderstelling, doch wenschen het beslissend oordeel daarover aan deskundigen over te laten. Wij kunnen slechts, wat dit punt betreft, daarop wijzen, dat sedert eenigen tijd door de gemeentebesturen van Sneek en Haskerland wordt onderhandeld over den aanleg van een straatweg van Sneek naar Joure, waaruit wel blijkt dat het terrein hier *niet* als te ongunstig voor den aanleg van wegen bekend is.

Volgens genoemde Kamer, wanneer zij van het handelsbelang van Harlingen spreekt, beteekent een omweg van daar over Leeuwarden weinig, maar men verklaart daarop onmiddelijk, dat, indien men uit laatstgenoemde stad tot een omweg over Harlingen genoodzaakt wierd, wel niemand van dat spoor gebruik zou maken, en vraagt wat Leeuwarden zoodanigen spoorweg zal baten!

De kaart van Friesland levert op die vraag het meest voldoend antwoord. Het digtst bevolkte deel van dat gewest, wij hebben het reeds vroeger gezegd, is dan aan het spoorwegen.verkeer ook voor de Leeuwarder markt aangesloten.

„Aan vervoer van goederen naar Meppel, Zwolle, en de „achtergelegen plaatsen" van Overijssel en verder naar Duitschland of uit Duitschland naar Leeuwarden zou niet te denken vallen, indien van Harlingen bedoelde lijn getrokken werd."

Wij merken hieromtrent op, dat in de eerste plaats dat vervoer niet zoo kollosaal zal zijn als het goederenvervoer van Harlingen, indien de transito-handel aldaar in het haar toekomende voordeel van den kortsten weg wordt gesteld, en in de tweede plaats gelooven wij niet dat de eigene handel van Leeuwarden op de „achtergelegen plaatsen" enz. hoe belangrijk misschien, zoo afhankelijk is van goedkoop vervoer, als de doorvoerhandel van Harlingen dat is, voor welken toch, geheel daarop gebaseerd, de kortste weg eene *levensvraag* is.

De Kamer te Leeuwarden groepeert ook cijfers. Zij stelt tegenover eene bevolking van 29,669 zielen (die van Leeuwarden en *Franeker!*) die aan den weg komt, het cijfer van 12,936, zijnde het zielental te Sneek en Bolsward, ke bevolking slechts van een spoorweg op Heerenveen zou verstoken [illegible]. Die vergelijking verdient een nader onderzoek.

Indien de rigting in het beweerde belang van Leeuwarden wordt aangenomen, komt van de genoemde steden te Herenveen in de meest directe verbinding met de zuidelijke lijnen en met het Buitenland:

alleen Leeuwarden met een zielental van		28,077
Verder daarvan verwijderd geraken dan:		
Franeker met een zielental van	5,576	
Harlingen „ „ „ „	9,685	
Een geheel *zonder spoorweg-communicatie* komen dan: Bolsward met een zieltal van	4,552	
Sneek met een zielental van	8,618	
		28,426 (*)

Deze cijfers, Mijne Heeren! achten wij geene toelichting te behoeven.

Nog beroept de Kamer te Leeuwarden er zich op, dat te Sneek in vijf stoomfabrieken met 41, en te Leeuwarden in vier stoomfabrieken met 43 paardenkrachten gewerkt wordt, terwijl ook nog nabij Leeuwarden eene stoomfabriek met 18 paardenkrachten werkt.

Verder dat te Sneek 94 fabrieken met 314 arbeiders en te Leeuwarden 249 fabrieken met 947 arbeiders bestaan.

Uit deze opgaven, welks juistheid wij niet eens noodig achten te onderzoeken, blijkt nu wel, dat de fabrieknijverheid te Leeuwarden van meer beteekenis is dan te Sneek, en dat, indien alleen het locale belang van beide steden tot maatstaf zou moeten dienen voor de bepaling der rigting in Friesland van een spoorweg van *Harlingen* op *Rheine*, de keuze voor Leeuwarden gunstig zou uitvallen, omdat er in dat geval geen sprake zou kunnen zijn van aan Sneek te geven, waarop Leeuwarden dan grooter aanspraak zou kunnen laten gelden, maar geenszins bewijst die grootere bedrijvigheid in Leeuwarden, dat, met opoffering van het belang van Friesland, van Overijssel, van Harlingen en van Twenthe, geen spoorweg over Sneek behoort aangelegd te worden, maar dat in het *beweerde* locale belang van Leeuwarden alléén, daar ter plaatse *een centrum van spoorwegen* behoort te worden gevestigd.

En, Mijne Heeren, omdat aan het slot van het adres der Kamer te Leeuwarden — ingezonden nog voor het tegenwoordige Regerings-spoorwegen ontwerp bekend was — het vertrouwen wordt te kennen gegeven, dat Zijne Majesteit de Koning „*geen andere rigting voor eenen eventueel in de Noordelijke Provincien des Rijks aan te leggen spoorweg in overweging zal nemen dan de lijn Harlingen-Leeuwrden-Heerenveen*," meenen wij dat daaruit blijkt, dat vrees voor de daarstelling van slechts *ééne* lijn in Friesland genoemde Kamer zoo vele onhoudbare argumenten in de pen heeft gegeven.

En hiermede, Mijne Heeren! achten wij voldoende te hebben aangetoond, dat het algemeene belang zoowel als het *welbegrepen* belang van Leeuwarden zelf eischt, dat de spoorweg van Harlingen naar Rheine, wat het territoir in Friesland betreft, langs de kortste en geschikste lijn worde aangelegd.

Volgens de memorie van toelichting bij het spoorwegenontwerp oordeelt de Regering, dat, omdat Harlingen, Leeuwarden en Groningen direct met *Hanover* worden verbonden, eene reden te meer bestaat om eene behoorlijke verbinding met *Rheine* uitsluitend aan *Amsterdam*, *Rotterdam* enz. te doen erlangen. In die redenering ligt onzes inziens de meening opgesloten, dat de provincie Friesland daarom niet moet begeeren eene concurrentie met de Hollandsche steden voor den transito-handel op Twenthe en over Rheine op Duitschland.

Wij meenen daar tegen te moeten opmerken: dat van de exportatieplaatsen, vooral der katoenmarkt in Engeland, Harlingen de meest nabij gelegen haven is dus de natuurlijkste handelsweg aanbiedt, alsmede dat die haven in ons land de eenige is, die bijna *altijd, ook des winters*, toegankelijk blijft, zoodat het Nederlandsche belang, vooral ook voor zoo ver dat is betrokken bij den best gelegen aan- en afvoer van grondstoffen en fabrikaat voor het nijvere Twenthe wel eischt: *toelating van concurrentie van den doorvoerhandel te Harlingen zelfs ook tegen Hollandsche steden*, en dat daarom voor de rigting van den Noorder-spoorweg op Rheine de kortste en geschikste, zoowel door Friesland als door Overijssel behoort te worden gekozen, in plaats van die lijn, om elders een monopolie te begunstigen, en als met opzet te bederven.

Zoo als het voorstel der Regering daar ligt, merken wij er ook in op eene opoffering van, en transigeren met de belangen der Noordelijke Provinciën onderling.

Drenthe wordt daarbij van alle spoorwegenverkeer uitgesloten, waardoor tevens — ook bij den meer dan waarschijnlijken aanbouw van spoorbanen van de Hannoversche Westbaan tot Hamburg en Bremen — aan alle Nederlandsche Provincien, behalve aan Friesland en Groningen, de kortste weg tot alle Oostzeehavens wordt onthouden.

Groningen wordt door het gemis van eene regtstreeksche verbinding over Assen naar Meppel van alle Provincien van ons land, behalve Friesland, als het ware geïsoleerd, en om dan eenigermate in het belang van Groningen te gemoet te komen, wordt de rigting der Friesche lijn voorgesteld van Leeuwarden bij langs in plaats van van Harlingen *midden door* het bevolktste deel der Provincie, waardoor ook Overijssel de vooral voor Twenthe zoo belangrijke kortste en goedkoopste handelsweg voor aan- en afvoer van grondstoffen en fabrikaat, ontberen zal.

Wij verzoeken U, Mijne Heeren, de Regering zoo mogelijk te overtuigen, dat voor het algemeen belang in het aangeboden spoorwegen-ontwerp ontbreekt: een spoorweg van Groningen over Assen naar Meppel, en dat voor dat belang de lijn door Friesland en Overijssel behoort te worden aangelegd: van Harlingen over Bolsward, Sneek, Joure, Heerenveen, Steenwijk, Meppel, Zwolle, Almelo langs de geschikte rigting voor Twenthe tot Rheine.

(*) Feitelijke bevolking 31 December 1859.

Ter Leeuwarder Courant-Drukkerij van de Erven Koumans Smeding.